

Sygn. akt: *IC 22/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Sznura

po rozpoznaniu na rozprawie protokolowanej przez sekr. sąd. K. W. w dniu 23 marca 2016 r.

sprawy z powództwa **A. P.**

przeciwko **S. F.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego S. F. na rzecz powódki A. P. kwotę 1.384,25 zł (jednego tysiąca trzystu osiemdziesięciu czterech złotych dwudziestu pięciu groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10 września 2014 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od powódki A. P. na rzecz pozwanego S. F. kwotę 182,30 zł (stu osiemdziesięciu dwóch złotych trzydziestu groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. zasądza od powódki A. P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 140 zł (stu czterdziestu złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych;

V. zasądza od pozwanego S. F. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 60 zł (sześćdziesięciu złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Powódka **A. P.** w pozwie skierowanym przeciwko **S. F.** domagała się zasądzenia kwoty 4.623,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 11 lipca 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że pozostawała z pozwanym w związku konkubenckim od stycznia 2012 r. W styczniu 2014 r. strony zaręczyły się i ustaliły datę ślubu na dzień 26 lipca 2014 r. w S.. W ramach przygotowań do ślubu powódka poniosła wydatek z tytułu: zaliczki w wysokości 300 zł na poczet wykonania umowy przez dj`a, który miał prowadzić wesele, zadatku w wysokości 600 zł na poczet fotografa, zamówienia zaproszeń ślubnych 779 zł, zawiadomień o ślubie na kwotę 89,50 zł, zadatku na poczet zakupu sukni ślubnej w kwocie 1.000 zł, zakupu butów ślubnych w kwocie 1.496 zł, zapasowych butów ślubnych w kwocie 359 zł. Do ślubu nie doszło z winy pozwanego, który w dniu 04 czerwca 2014 r. o godzinie 6.00 poinformował powódkę, że nie chce zawrzeć z nią związku małżeńskiego i tego samego dnia o godzinie 7.00 wyprowadził się z mieszkania powódki. W ramach prób ugodowego rozwiązania kwestii dotyczących dziecka stron, powódka wniosła o zapłatę odszkodowania z tytułu szkód jakie poniosła dokonując nakładów na ślub i wesele. W odpowiedzi pozwany uzależnił rozliczenie kosztów ślubu i wesela od podpisania przez powódkę ugody w zakresie ustalenia kwestii kontaktów z dzieckiem oraz kwestii alimentacyjnej.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 14 października 2014 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany zaskarżył orzeczenie w całości, podniósł zarzut niewłaściwego trybu postępowania, wskazując na zasadność rozliczenia konkubinatu w trybie nieprocesowym oraz zarzut potrącenia kwoty 14.376,20 zł. Jednocześnie wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, iż pozostawał z powódką w konkubinacie w okresie od stycznia 2012 r. do czerwca 2014 r. oraz, że w dniu 18 stycznia 2014 r. stronom urodziła się córka L.. Potwierdził również fakt zaręczyn oraz planowania ślubu na dzień 26 lipca 2014 r. Zdaniem pozwanego do ślubu nie doszło z winy powódki, która wyrzuciła pozwanego z mieszkania. Pozwany zaprzeczył, by pożycie stron układało się bardzo dobrze. Zdaniem pozwanego między stronami dochodziło do kłótni z uwagi na różnicę charakterów, mentalności oraz oczekiwań. Pozwany zaczął się zastanawiać nad wspólną przyszłością. W dniu 03 czerwca 2014 r. został postawiony przed wyborem, albo ślub, albo rozstanie. W dniu 04 czerwca 2014 r. zaproponował przedłożenie daty ślubu. Powódka zareagowała bardzo emocjonalnie i wyrzuciła pozwanego z mieszkania. Został zmuszony do wynajęcia mieszkania w S., którego miesięczny czynsz wynosił 1.500 zł oraz 800 zł za miesiąc lipiec 2014 r. Na kwotę 14.376,20 zł składają się koszty poniesione przez pozwanego tytułem przygotowań do ślubu: pierścionek zaręczynowy - 3.000 zł, obrączka - 2.500 zł, garnitur - 1.599zł, koszula - 179 zł, krawat - 99 zł, alkohol -1.699,20 zł, czteromiesięczny czynsz - 5.300 zł. Wskazywał, że powódka nie przedłożyła żadnego dowodu potwierdzającego wysokość kwot związanych z zaangażowaniem dj'a oraz fotografa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. P. pozostawała z pozwanym S. F. w związku konkubenckim od stycznia 2012 r. Zamieszkiwali w lokalu mieszkalnym stanowiącym własność powódki. W dniu 18 stycznia 2014 r. stronom urodziła się córka L.. W miesiącu tym strony również zaręczyły się. Datę ślubu ustalono na dzień 26 lipca 2014 r. w S..

Okoliczności bezsporne

Do ślubu nie doszło z powodu braku dobrej woli obojga stron. W dniach 03-04 czerwca 2014 r. doszło pomiędzy stronami do kłótni, w efekcie czego pozwany rano 04 czerwca 2014 r. opuścił mieszkanie powódki. W konsekwencji strony zerwały zaręczyny.

Dowody: korespondencja stron, k. 17-20, 49-57, 103-104; dokumentacja fotograficzna, k. 58; zeznania świadka A. C., k. 164-165; zeznania świadka M. C., k. 165-167; zeznania świadka J. J., k. 167-168; zeznania świadka M. F., k. 199-200; zeznania świadka A. R., k. 225-227; zeznania powódki A. P., k. 279-280; zeznania pozwanego S. F., k. 280.

W związku z przygotowaniem do ślubu A. P. poniosła wydatki w postaci:

- zaliczki w wysokości 300 zł na poczet wykonania umowy przez dj`a, który miał prowadzić wesele,
- zaliczki w wysokości 600 zł na poczet fotografa,
- zamówienia zaproszeń ślubnych 779 zł,
- zawiadomień o ślubie na kwotę 89,50 zł,
- zadatek na poczet zakupu sukni ślubnej w kwocie 1.000 zł,
- zakupu butów ślubnych w kwocie 1.496 zł,
- zakupu zapasowych butów ślubnych w kwocie 359 zł.

Dowody: paragony, k. 9, 12; potwierdzenie przelewu, k. 10-11; umowa o dzieło, k. 13-15; umowa zlecenia, k. 16; zeznania świadka K. P., k. 256-257; zeznania powódki A. P., k. 279-280.

Pozwany oświadczył, że w związku z przygotowaniem do ślubu poniósł koszt zakupu:

- garnituru w wysokości 1.599 zł,
- koszuli w wysokości 179 zł,
- krawata w wysokości 99 zł,
- alkoholu w sumie 1.699,20 zł.

Dowody: faktura VAT, k. 59; paragony, k. 59-62; zeznania świadka M. F., k. 199-200; zeznania pozwanego S. F., k. 280.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów prywatnych złożonych przez strony, a opisanych wyżej w stanie faktycznym sprawy, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron.

Sąd oparł się częściowo także na zeznaniach świadków oraz stron postępowania w zakresie opisanym powyżej w stanie faktycznym. W pozostałym zakresie zeznania nie wnosiły istotnych informacji z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy, bądź były niewiarygodne z uwagi na ich sprzeczność z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie.

W niniejszej sprawie powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. W ocenie Sądu przepis ten znajduje pełne zastosowanie także w stosunku między przyszłymi małżonkami. Ustalone w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym zasady określające instytucję małżeństwa wyłączają możliwość traktowania małżeństwa z punktu widzenia „finansowego”, zwłaszcza zaś nie dopuszczają stosowania jakiegokolwiek presji w celu spowodowania zawarcia małżeństwa, tym bardziej zaś presji wywieranej groźbą ujemnych skutków finansowych dla osoby zrywającej przyrzeczenie zawarcia małżeństwa, to jednak gdyby okoliczności towarzyszące zerwaniu przyrzeczenia wskazywały, czy to na rozmyślne, czy to na lekkomyślne działanie osoby zrywającej przyrzeczenie i gdyby skutkiem takiego właśnie działania powstała dla drugiej strony szkoda majątkowa, żadne konkretne przepisy prawne nie stają na przeszkodzie zastosowaniu w takim przypadku ogólnych przepisów o odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 15 lipca 1953 r., sygn. akt II C 687/53). Rozpatrując niniejszą sprawę pod kątem widzenia tych zasadniczych założeń, należy dojść do przekonania, że także lekkomyślne spowodowanie kosztów niedoszłego ostatecznie do skutku przyjęcia weselnego może stanowić podstawę do żądania stosownego odszkodowania. Oczywiście postępowanie osoby zrywającej przyrzeczenie małżeństwa musi w takim razie nosić znamiona „winy” w rozumieniu art. 415 k.c. i musi stać w związku przyczynowym z wyrządzoną szkodą. Przesłankami odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego są szkoda, czyn sprawczy noszący znamiona winy oraz związek przyczynowy pomiędzy tym czynem a szkodą. Wystąpienie z roszczeniem odszkodowawczym wymaga wykazania przez powoda istnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności strony pozwanej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29 maja 2015 r. sygn. akt I ACa 1775/14).

W ocenie Sądu powódka co do zasady wykazała, iż w związku z niedojściem do zawarcia związku małżeńskiego po jej stronie powstała szkoda majątkowa w postaci wydatków poniesionych w związku z przygotowaniem do ślubu stron tj. zaliczki na poczet fotografa, dj'a, zamówienia zaproszeń ślubnych, zawiadomień o ślubie, zadatku na poczet zakupu sukni ślubnej. Strona powodowa nie mogła z obiektywnych przyczyn domagać się ich zwrotu, ani też w inny sposób wykorzystać otrzymanego w zamian substratu (vide zaproszenia i zawiadomienia). W związku z tym koszty te były zasadne, a co za tym idzie zasadne było domaganie się ich zwrotu. Sąd nie zaliczył jednak do takich wydatków zakupu butów ślubnych oraz butów zapasowych. Powódka jest bowiem w posiadaniu tych przedmiotów, może z nich korzystać. Mogła również dokonać ich zbycia, jeżeli jak twierdzi wiąże się z traumatycznym dla niej przeżyciem.

Gdyby Sąd zaliczył te wydatki do uzasadnionych kosztów wówczas doszłoby do bezpodstawnego wzbogacenia powódki kosztem pozwanego.

Sąd nie podzielił jednak stanowiska powódki co do wyłącznej winy pozwanego w tym, że między stronami nie doszło do zawarcia związku małżeńskiego. W ocenie Sądu powódka nie wykazała powyższej okoliczności, do czego była zobowiązana na mocy z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. W ocenie Sądu zeznania świadków oraz samych stron postępowania, jak również dowody zgromadzone w aktach sprawy wskazują, że do ślubu nie doszło ze względu na brak wystarczającej dobrej woli z obu stron, by pojawiające się trudności przezwyciężyć. Można wręcz wysnuć wniosek, że w momencie, kiedy związek znalazł się na etapie, gdy pozwany zaczął formułować wątpliwości – nie w zakresie zasadności zawarcia samego związku, ale co do umówionej daty jego sformalizowania – powódka oczekując stabilizacji w życiu na kilku płaszczyznach (zarówno uczuciowej, finansowej jak i bezpieczeństwa) i traktując takie „wątpliwości” jako swoiste „wotum nieufności”, zdecydowała się przedstawić mu ultimatum co do ich przyszłego wspólnego życia, na co ten zareagował podtrzymaniem wątpliwości co do ustalonej daty ślubu. W konsekwencji powódka nakazała pozwanemu opuszczenie mieszkania. Ta nieumiejętność nawiązania spokojnej komunikacji w tym stresowym dla obu stron momencie i brak prób znalezienia kompromisu pozwalającego na wyjście z impasu, świadczy zdaniem Sądu o tym, że najwyraźniej obydwie strony nie były w danym momencie gotowe do zawarcia związku małżeńskiego. Zdaniem Sądu nie można bowiem przyjąć, że opuszczenie lokalu mieszkalnego przez pozwanego było z góry zamierzone, by przygotować zerwanie zaręczyn. Tak samo nie można też przyjąć, że powódka miała ten zamiar powzięty dużo wcześniej, aby doprowadzić do tego, żeby do zawarcia związku małżeńskiego nie doszło. W związku z tym Sąd uznał, że wina stron postępowania co do zerwania zaręczyn rozkłada się po połowie.

Odnosząc się zasadności podniesienia przez pozwanego zarzutu potrącenia wskazać należy, iż zgodnie z art. 498 k.p.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Artykuł 498 §2 k.c. określa prawny rezultat, tj. wzajemne umorzenie się zobowiązań w razie skutecznego dokonania potrącenia obu wierzytelności. Wystąpienie takiego skutku, prowadzące do wygaśnięcia zobowiązań, uwarunkowane jest jednak uprzednim ustaleniem wystąpienia przesłanek określonych w art. 498 §1 k.c., a tylko ich zaistnienie przesądzi o skuteczności złożenia oświadczenia o potrąceniu, a w konsekwencji o jego prawnych skutkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 listopada 2013 r., sygn. akt V CSK 554/12).

Nadto zgodnie z art. 499 k.c. potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Czynność prawna potrącenia jest zdarzeniem prawnym, którego skutkiem, niezależnym od woli uprawnionego do wierzytelności objętej potrąceniem, jest umorzenie się obydwu wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 §2 k.c.), ze skutkiem czasowym określonym w art. 499 zdanie drugie k.c., tj. od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Zgodnie z regulującymi potrącenie przepisami kodeksu cywilnego oświadczenie o potrąceniu może być złożone - w okresie trwania fazy kompensacyjnej – w każdym czasie, zarówno przed, jak i po wszczęciu postępowania sądowego (w toku postępowania sądowego, także poza tym postępowaniem). Natomiast zarzut potrącenia jest czynnością procesową. Jego podniesienie w postępowaniu sądowym oznacza powołanie się na fakt dokonania potrącenia i wynikające stąd skutki. Jest to tak naprawdę zarzut nieistnienia, umorzenia lub wygaśnięcia wierzytelności powoda (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt I ACa 1241/13).

W ocenie Sądu żaden z wydatków zgłoszonych przez pozwanego do potrącenia nie jest zasadny. Po pierwsze, koszt zakupu pierścionka zaręczynowego nie stanowi wydatku związanego ze ślubem. Jest to zwyczajowy prezent, którym obdarowuje się wybrankę, zanim zostanie podjęta decyzja o dacie ślubu, czy też o przyjęciu weselnym. Można by tu jedynie mówić o odwołaniu darowizny, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Co istotne jak wskazuje strona powodowa możliwa jest restytucja tego przedmiotu. W związku z tym w ocenie Sądu brak jest podstaw, by zgłaszać roszczenie o wartość tego przedmiotu w ramach potrącenia. Jeżeli chodzi o wydatki na zakup obrączki, pozwany nie wykazał kosztu zakupu wskazanego przedmiotu, do czego był zobowiązany na mocy art. 6 k.c. i 232 k.p.c., a

nadto – podobnie jak w odniesieniu do części zgłaszanych wydatków pozwanego (zakupu garnitur, krawata, koszuli, alkoholu) – Sąd uznał, że są to wydatki, które powodują, że po stronie pozwanego powstało źródło materialne, substrat, który można użytkować, co więcej pozwany część z tych substratów używa (garnitur, czy koszulę), identycznie zresztą jak Sąd przyjął w zakresie wydatków na obuwiu zgłaszanych przez powódkę. Dodatkowo uznać należy, że pozwany nie wykazał, aby część zgłaszanych wydatków na zakup alkoholu została poniesiona, a to zwłaszcza w kontekście tego, że powódka zaprzeczyła, aby strony we własnym zakresie miały kupować na uroczystość weselną białe wino. Za bezzasadny jest również w ocenie Sądu zarzut potrącenia 4 – miesięcznego czynszu. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika bowiem, by to na powódce leżał prawny obowiązek utrzymywania pozwanego po opuszczeniu przez niego lokalu zajmowanego wspólnie z powódką z ich dzieckiem, który to lokal stanowi własność strony powodowej.

Mając na uwadze całokształt materiału zgromadzonego w sprawie, uznania przez Sąd, iż wina stron postępowania rozkłada się po połowie, za zasadne uznał Sąd koszty poniesione przez powódkę wskazane powyżej w sumie (2.768,50 zł) podzielić na połowę i w związku z tym orzekł na mocy art. 415 k.c., jak w pkt 1 wyroku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 §§1 i 2 k.c. i art. 482 §1 k.c. od dnia 10 września 2014 r. do dnia zapłaty. Powódka wносиła o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 11 lipca 2014 r. Jednakże z uwagi na fakt, że dopiero w dniu 10 września 2014 r. powódka uzupełniła braki formalne pozwu, Sąd uznał za zasadne przyznanie odsetek ustawowych od tej daty do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu w punkcie III wyroku Sąd orzekł na mocy art. 98 k.p.c. w zw. art. 100 zd. 1 k.p.c., art. 108 §1 k.p.c. zd. 1 zgodnie z odpowiedzialnością za wynik procesu. Powódka poniosła łącznie koszty 832 zł, w tym z tytułu opłaty 232 zł, 617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (art. 98 §3 k.p.c. w zw. z §2 i 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... (Dz.U. z 2013 r. nr 490 ze zm.)). Pozwany poniósł koszty zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł przy zastosowaniu art. 98 §3 k.p.c. w zw. z §2 i 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... (Dz.U. z 2013 r. nr 490 ze zm.) powiększoną o opłatę od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Wobec powyższego Sąd mając na uwadze, iż powódka wygrała sprawę w 30%, a uległa w 70%, pozwany zaś wygrał sprawę w 70%, uległ zaś w 30%, po wzajemnej kompensacji kosztów zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 182,30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W punkcie IV i V wyroku orzeczono natomiast o obowiązku zwrotu przez strony odpowiednio do udziału w kosztach postępowania wydatku poniesionego tymczasowo przez Skarb Państwa w postaci kosztu dwukrotnego wystawienia przez lekarza sądowego zaświadczenia (art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 pkt 10 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 stycznia 2008 r. w sprawie wynagrodzenia przysługującego lekarzowi sądowemu i trybu finansowania tego wynagrodzenia oraz zwrotu kosztów dojazdu, a także wzoru zestawienia wystawionych zaświadczeń).

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)